

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Wydział Nauk Społecznych

mgr Paulina Rzewucka

PREFERENCJE WYCHOWAWCZE RODZICÓW UCZNIÓW W MŁODSZYM WIEKU SZKOLNYM. WYBRANE UWARUNKOWANIA I DEKLAROWANE ZACHOWANIA WYCHOWAWCZE

Rozprawa doktorska z dyscypliny: nauki socjologiczne

Promotor: ks. dr hab. Grzegorz Godawa, prof. UPJPII

Promotor pomocniczy: dr Bartłomiej Gólek

Streszczenie

Praca koncentruje się wokół preferencji wychowawczych rodziców uczniów w młodszym wieku szkolnym, w kontekście wybranych uwarunkowań i deklaracji zachowań wychowawczych. Wyniki teoretycznych i empirycznych eksploracji naukowych przedstawiono w czterech rozdziałach dysertacji.

Pierwszy rozdział stanowi kwerendę analityczno-krytyczną literatury przedmiotu. Przedstawiono w nim w tym przede wszystkim wyjaśnienia definicyjne pojęcia preferencji wychowawczych oraz przyjętą w niniejszej dysertacji teorię konstruowania preferencji w kontekście preferencji wychowawczych rodziców. W rozdziale skupiono także uwagę na wybranych uwarunkowaniach preferencji wychowawczych: refleksyjności w wychowaniu, źródłach wiedzy pedagogicznej rodziców oraz systemie nagradzania i karania. Podsumowaniem rozdziału stała się analiza kategorii młodszego wieku szkolnego jako czasu kształtowania się tożsamości dziecka oraz podejmowania przez całą rodzinę nowych zadań rozwojowych czy ról społecznych.

Drugi rozdział to rozważania teoretyczne dotyczące wychowania wobec przemian rodziny. Przedstawiono w nim zmiany zachodzące w funkcjonowaniu rodziny na tle historycznym, w tym w epoce preindustrialnej, industrialnej i postindustrialnej, z uwzględnieniem rozumienia wychowania w rodzinie w kontekście różnego ujęcia teorii wychowania. Zwrócono także

uwagę na kontekst społeczno-kulturowy. W rozdziale przedstawiono również definicyjne ujęcie rodziny, przy zwróceniu uwagi na trudności w jego precyzyjnym opisie. Kolejnym poruszonym aspektem stały się rozważania na temat rodziny w świetle nauczania Kościoła katolickiego oraz opis alternatywnych form życia rodzinnego. Podsumowaniem rozdziału stały się analizy dotyczące pojęcia wychowania oraz socjalizacji w kontekście wychowania w rodzinie wobec przemian.

Kolejny rozdział stanowi metodologiczne założenia badań własnych z uwzględnieniem kolejnych etapów procesu badawczego. Przedstawiono w nim przedmiot i cel badań, problemy i pytania badawcze oraz metody i narzędzia badawcze. Istotnym elementem stała się charakterystyka grupy badawczej oraz miejsce i organizacja badań. W rozdziale opisano grupę badawczą oraz przedstawiono kryteria doboru respondentów. Rozważania kończy opis przebiegu badań wraz z przedstawieniem trudności w ich przeprowadzeniu.

Czwarty rozdział dysertacji stanowi analizę wyników badań empirycznych, na którą składają się rodzaje zachowań rodzicielskich w kontekście wychowania dziecka w młodszym wieku szkolnym oraz uwarunkowania kształtowania się preferencji rodziców na temat wychowania związane z systemem ich wartości i doświadczeń życiowych, a także uwarunkowania kształtowania się preferencji wychowawczych rodziców związane z ich wykształceniem i refleksją wychowawczą. Analizie poddano również determinanty poglądów i zachowań rodziców dotyczące stosowania nagród i kar w wychowaniu oraz uwarunkowania kształtowania się preferencji wychowawczych rodziców związane z cechami socjodemograficznymi.

Podsumowanie pracy stanowią uogólnienia wyników badań. W zakończeniu pracy zawarto natomiast refleksje o charakterze wychowawczym oraz wnioski z prowadzonych badań.

29.04.20r.

Paulina Rzewicka